

Kampusumuzdakı floramızı tanıyaq!

Cupressus sempervirens L.

Aralıq dənizi və ya adi sərvi kimi tanınan *Cupressus sempervirens* L. orta ölçülü həmişəyaşıl iynəyarpaqlı ağacdır, sütunvaridən yayılmağa, tünd yaşıl yarpaqlara və kiçik yumurtavari qəhvəyi konuslara qədər çox dəyişkən tac forması ilə xarakterizə olunur. Onun təbii yaşayış yerləri şərq Aralıq dənizi hövzəsi və Yaxın Şərq ətrafındakı yarı quraq dağlardır. Ancaq qədim sivilizasiyalar dövründən bəri uzun bir becərmə ənənəsinə malik olduğundan, onun təbii diapazonu hələ də aydın deyil. Qayalıq və yığcam torpaqlar da daxil olmaqla əksər növ torpaqlarda gənc yaşlarında sürətlə böyüyən, quru və isti yay və yağışlı qışı olan Aralıq dənizi iqliminə

uyğunlaşan qabaqcıl növdür. O, təmiz meşələr yarada bilir və ya şam meşələrində və ya maki bitkilərində dominant ağac ola bilər. Bu sərvi Aralıq dənizi landşaının xarakterik xüsusiyyətini təşkil edən, xüsusən də sütunlu və konusvari formalarda bəzək ağacı kimi geniş şəkildə əkilir. Onun ağacı sərtliyi və qoxusu ilə də qiymətləndirilir. Aralıq dənizi sərvinin təbii meşələrinin uzun müddət istismar tarixi var ki, bu da onların ciddi şəkildə azalmasına səbəb olub. Digər tərəfdən, dekorativ və dini məqsədlər üçün Aralıq dənizi və digər bölgələrdə geniş şəkildə becərilir. Qədim dövrlərdən bəri ağac, göbələklərə və həşəratlara, xüsusən də suya batırıldıqda müqavimətinə görə xüsusilə qiymətləndirilmişdir. Ağac kiçik dülgərlik, xarici ağac emalı (qapılar, pəncərələr, bağ mebelləri və s.) və gəmiqayırma üçün uygundur. Həşəratları dəf edən qoxu odunu kətan və yemək

saxlamaq üçün sandıq və şkaf hazırlamaq üçün əlverişli edir. Tabutlar üçün də istifadə olunur. Sütunlu və ya konusvari formalar Yunan və Roma dövründən bağlara, qəbiristanlıqlara kölgə salmaq üçün bəzək ağacı kimi, yollar boyunca küləyin qarşısını almaq məqsədilə istifadə edilmiş və Aralıq dənizi sahilləri və şəhər mənzərələrinin xarakterik xüsusiyyətinə çevrilmişdir. Son zamanlar bu sərvi öz ekoloji keyfiyyətlərinə görə torpağın dayaz və deqradasiyaya uğradığı və başqa meşə ağaclarının bitmə bilməyəcəyi isti ərazilərdə meşələri səhralaşmadan qorumaq və torpağın mühafizəsi üçün istifadə olunur. Aralıq dənizi sərvi də duzlu küləklərə yaxşı dözür, buna görə də sahillərdə küləkdən qorunmaq üçün istifadə olunur. Tez cücərməyə qadir olduğu üçün tez-tez şaxta zədələnməsinə, budama və otlanmağa qarşı dözümlüdür, buna görə də həmişəyaşıl bariyer kimi istifadə edilə bilər.